Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MACIEJA SZPUNARA
od 5. srpnja 2018.[1]

Predmet C-298/17

France Télévisions SA
protiv
Playmédia,
Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA)
uz sudjelovanje
Ministre de la Culture et de la Communication

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Conseil d'État (Državno vijeće, Francuska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2002/22/EZ – Elektroničke komunikacijske mreže i usluge – Univerzalna usluga i prava korisnika – Pojam poduzeća koje upravlja elektroničkom komunikacijskom mrežom koja se rabi za distribuciju radijskog i televizijskog emitiranja javnosti – Poduzeće koje pruža gledanje televizijskog programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu – Obveza prijenosa"

Uvod

1. Radi promicanja kulturne raznolikosti i univerzalnog pristupa javnosti glavnim radijskim i televizijskim kanalima, države članice imaju pravo pružateljima elektroničkih komunikacijskih mreža odrediti obvezu prijenosa nekih od tih kanala. Međutim, trenutačno internet omogućava slobodan prijenos i pristup sve većem broju izvora informacija, uključujući radio i televiziju, bez tehničkih ograničenja povezanih s načinima prijenosa koji su u kratko vrijeme postali „tradicionalni" kao što je zemaljsko emitiranje, kabel ili satelit. Taj je tehnološki razvoj dramatično promijenio audiovizualni krajobraz, preoblikovavši obvezu prijenosa u povlasticu i adresate te obveze u potencijalne korisnike[2]. Stoga se postavlja pitanje jesu li i eventualno pod kojim uvjetima pravila predviđena za takve tradicionalne načine prijenosa primjenjiva u novom okruženju kao što je internet.

2. Ovaj je predmet savršen prikaz te pojave i pruža Sudu priliku da pojasni stajalište prava Unije u tom pogledu.

1 Izvorni jezik: francuski

2 Ta je promjena već odavno primijećena. Vidjeti Nikoltchev, S. (ured.), *Avoir ou ne pas avoir les règles du must-carry*, Observatoire européen de l'audiovisuel, Strasbourg, 2005.

Pravni okvir

Pravo Unije

3. U skladu s člankom 3. stavcima 1. i 2. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu [3]:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

2. Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za stavljanje na raspolaganje javnosti, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu:

(a) umjetnicima izvođačima, fiksacija njihovih izvedbi;

(b) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;

(c) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i primjeraka njihovih filmova;

(d) organizacijama za radiodifuziju, fiksacija njihovih radiodifuzijskih emitiranja, bez obzira na to jesu li ta emitiranja prenesena putem žice ili putem zraka, uključujući kabelom ili satelitom.”

4. Člankom 1. stavcima 1. i 3. Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) [4] određeno je:

„1. Ovom se Direktivom utvrđuje usklađeni okvir za pravno uređenje elektroničkih komunikacijskih usluga, elektroničkih komunikacijskih mreža, pristupne opreme i srodnih usluga te određenih značajki terminalne opreme kako bi se olakšao pristup osobama s invaliditetom. Ovom se Direktivom navode zadaće državnih regulatornih tijela i utvrđuje serija postupaka kako bi se osigurala usklađena primjena regulatornog okvira u cijeloj Zajednici.

[…]

3. Ova Direktiva i posebne direktive ne dovode u pitanje mjere donesene na razini Zajednice ili na nacionalnoj razini u skladu s zakonodavstvom Zajednice, u vezi s postizanj[em] ciljeva od općeg značaja, posebno što se tiče propisivanja sadržaja i audiovizualne politike.”

3 SL 2001., L 167, str. 10. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

4 SL 2002., L 108, str. 33., (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 49., str. 25.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (SL 2009., L 337, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 68.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2002/21)

5. Na temelju članka 2. točaka (a), (c), (l) i (m) te direktive:

„Za potrebe ove Direktive:

(a) ‚elektronička komunikacijska mreža' znači sustave prijenosa i, prema potrebi, višefunkcijsku sklopnu opremu ili opremu za usmjeravanje te druga sredstva, uključujući elemente mreže koji nisu aktivni, a koji dopuštaju prijenos signala žičanim, radijskim, svjetlosnim ili drugim elektromagnetskim sredstvom, što uključuje satelitske mreže, zemaljske nepokretne (s prespajanjem kanala, prespajanjem paketa podataka, uključujući internet) i pokretne zemaljske mreže, elektroenergetske kabelske sustave, u mjeri u kojoj se rabe za prijenos signala, mreže koje se rabe za radijske i televizijske prijenose te mreže kabelske televizije, bez obzira na vrstu informacija koju prenose;

[…]

(c) ‚elektronička komunikacijska usluga' znači usluga koja se uobičajeno pruža uz naknadu i sastoji se u cijelosti, ili većim dijelom, od prijenosa signala u elektroničkim komunikacijskim mrežama, uključujući telekomunikacijske usluge i usluge prijenosa u radiodifuzijskim mrežama, ali isključujući usluge pružanja sadržaja i obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi korištenjem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga; ona ne obuhvaća usluge informacijskog društva, u skladu s definicijom iz članka 1. Direktive 98/34/EZ[5], koje se ne sastoje, u cijelosti ili većim dijelom, od prijenosa signala u elektroničkim komunikacijskim mrežama;

[…]

(l) ‚posebne Direktive' znače […] Direktivu 2002/22/EZ[6] (Direktiva o univerzalnim uslugama) […];

(m) ‚pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža' znači uspostavljanje, rad, nadzor ili osiguranje postojanja takvih mreža […];

[…]"

6. U skladu s člankom 2. prvim stavkom Direktive 2002/22:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se definicije iz članka 2. Direktive [2002/21]."

7. Člankom 31. stavkom 1. prvim podstavkom te direktive određuje se:

„Države članice mogu nametnuti obvezu ‚obveznog podržavanja', za prijenos posebno određenih radijskih i televizijskih prijenosnih kanala i popratnih usluga, posebno usluga pristupa, kako bi se omogućio odgovarajući pristup krajnjim korisnicima s invaliditetom, za poduzeća koja su u njihovoj nadležnosti i koja pružaju usluge elektroničkih komunikacija u svrhu prenošenja navedenih radijskih

5 Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih standarda i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva (SL 1998., L 204, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 42., str. 58.), koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Direktivom (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL 2015., L 241, str. 1.)

6 Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) (SL 2002., L 108, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 3.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (SL 2009., L 337, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 52., str. 224.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2002/22)

ili televizijskih prijenosnih kanala za javnost, kada značajan broj krajnjih korisnika takvih mreža koristi iste kao primarni način primanja radijskih i televizijskih prijenosnih kanala. Navedene se obveze nameću samo kada su neophodne za zadovoljavanje ciljeva od općeg interesa, kako ih je jasno utvrdila pojedina država članica, te moraju biti razmjerne i transparentne."

Francusko pravo

8. Članak 2-1 loi nº 86-1067 relative à la liberté de communication (Zakon br. 86-1067 o slobodi komunikacija) od 30. rujna 1986.[7] određuje:

„Radi primjene ovog Zakona izraz ‚pružatelj usluga' označava svaku osobu koja s televizijskim kućama uspostavi ugovorne odnose kako bi ponudila audovizualne komunikacijske usluge koje se javnosti stavljaju na raspolaganje preko elektroničke komunikacijske mreže u smislu članka L. 32. stavka 2. Codea des postes et des communications électroniques [(Zakonik o pošti i elektroničkim komunikacijama)]. Pružateljem usluga smatra se i svaka osoba koja nuđenjem takvih usluga uspostavi ugovorne odnose s drugim distributerima."

9. U skladu s člankom 34-2 I Zakona o slobodi komunikacije:

„Na matičnom francuskom području svaki pružatelj usluga na mreži koja ne koristi zemaljske frekvencije koje je dodijelio Conseil supérieur de l'audiovisuel [(Vrhovno vijeće za audiovizualno područje, Francuska)] stavlja svojim pretplatnicima besplatno na raspolaganje usluge društava navedenih u članku 44. i kanal Arte koji se prenose zemaljskom mrežom u analognom načinu kao i kanal TV 5 i televizijsku uslugu koja se prenosi zemaljskom mrežom u digitalnom načinu, čija je svrha dati doprinos prilikom stjecanja znanja o prekomorskim područjima, koja je posebno namijenjena javnosti na matičnom francuskom području i koju uređuje društvo navedeno u članku 44. stavku I., osim ako te televizijske kuće smatraju da ponuda usluga očito nije u skladu s njihovim zadaćama javne službe. Ako nudi usluge u digitalnom načinu, dotični pružatelj usluga stavlja pretplatnicima na tu ponudu besplatno na raspolaganje i usluge tih društava koje se prenose zemaljskom mrežom u digitalnom načinu.

[…]"

Činjenično stanje, postupak i prethodna pitanja

10. Društvo France Télévisions je javni radijski i televizijski nakladnik čiji su televizijski kanali obuhvaćeni obvezom prijenosa predviđenom u članku 34-2 Zakona o slobodi komunikacije. Uz tradicionalni zemaljski prijenos, društvo France Télévisions nudi također kontinuirani prijenos (*streaming*) svojih televizijskih kanala na svojoj internetskoj stranici.

11. Društvo Playmédia upravlja internetskom stranicom na kojoj nudi, među ostalim, kontinuirani prijenos (*streaming*) u stvarnom vremenu više televizijskih kanala, uključujući kanale koji pripadaju društvu France Télévisions. Pristup toj stranici nije naplatan pa društvo Playmédia svoju aktivnost financira oglašavanjem.

7 U verziji primjenjivoj u glavnom postupku

12. Budući da društvo Playmédia nije uspjelo sa svojim zahtjevima za sklapanje ugovora o distribuciji s društvom France Télévisions, ono je podnijelo tužbu protiv tog društva radi sklapanja takvog ugovora, pozvavši se na obvezu za društvo France Télévisions da društvu Playmédia dopusti prijenos svojih programa, i to po osnovi obveze prijenosa predviđene u članku 34-2 Zakona o slobodi komunikacije. Društvo France Télévisions podnijelo je protutužbu protiv društva Playmédia zasnovanu na povredi svojih prava intelektualnog vlasništva.

13. Budući da sa svojom tužbom i u pogledu protutužbe društva France Télévisions nije uspjelo ni u prvom stupnju ni u žalbenom postupku, društvo Playmédia podnijelo je žalbu u kasacijskom postupku. Presudom od 5. srpnja 2017. Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) odlučio je prekinuti postupak povodom te žalbe dok Sud ne donese odluku u ovom predmetu.

14. Usporedno s navedenim sudskim postupcima, društvo Playmédia pokrenulo je pred Conseilom supérieur de l'audiovisuel (Vrhovno vijeće za audiovizualno područje, Francuska, u daljnjem tekstu: CSA) postupak radi rješavanja spora s društvom France Télévisions. Nakon jedne manje izmjene u funkcioniranju internetske stranice društva Playmédia, koju je CSA smatrao nužnom, on je odlukom od 27. svibnja 2015. upozorio društvo France Télévisions da se ne protivi ponovnom pružanju svojih usluga na navedenoj internetskoj stranici. Društvo France Télévisions podnijelo je pri Conseilu d'État (Državno vijeće, Francuska) tužbu za poništenje te odluke.

15. U tim je okolnostima Conseil d'État (Državno vijeće, Francuska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li se poduzeće koje pruža usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu samo zbog te činjenice smatrati poduzećem koje upravlja elektroničkom komunikacijskom mrežom koja se rabi za distribuciju radijskog i televizijskog emitiranja javnosti u smislu članka 31. stavka 1. Direktive [2002/22]?

2. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, može li država članica, a da time ne prekrši Direktivu [2002/22] ili druga pravila prava Europske unije, propisati obvezu distribucije radijskog i televizijskog emitiranja za poduzeća koja upravljaju elektroničkim komunikacijskim mrežama kao i za poduzeća koja pružaju gledanje televizijskog programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu, a da pritom ne upravljaju takvim mrežama?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje, mogu li države članice izuzeti primjenu svih uvjeta predviđenih u članku 31. stavku 1. Direktive [2002/22] na obvezu prijenosa u odnosu na pružatelje usluga koji ne upravljaju elektroničkim komunikacijskim mrežama, iako su ti uvjeti nametnuti na temelju direktive mrežnim operatorima?

4. Može li država članica koja je propisala obvezu prijenosa određenih usluga radijskog ili televizijskog emitiranja na određenim mrežama predvidjeti, a da pritom ne prekrši Direktivu [2002/22], obvezu za pružatelje tih usluga da pristanu da se usluge prenose preko tih mreža, uključujući, kada je riječ o distribuciji na internetskoj stranici, kada sâm pružatelj prenosi vlastite programe na internetu?

5. Treba li uvjet prema kojemu značajan broj krajnjih korisnika mreža na koje se primjenjuje obveza prijenosa mora koristiti te mreže kao glavno sredstvo za primanje radijskih ili televizijskih emitiranja iz članka 31. stavka 1. Direktive [2002/22], kada je riječ o distribuciji putem interneta, ocijeniti s obzirom na sve korisnike koji gledaju televizijske programe kontinuiranim prijenosom (*streaming*) ili izravno na internetskoj mreži ili samo s obzirom na korisnike stranice na koju se primjenjuje obveza prijenosa?"

16. Sud je zaprimio zahtjev za prethodnu odluku 23. svibnja 2017. Pisana očitovanja podnijeli su društva France Télévisions i Playmédia te francuska, litavska i poljska vlada kao i Europska komisija. Društva France Télévisions i Playmédia, francuska vlada i Komisija bili su zastupljeni na raspravi održanoj 30. svibnja 2018.

Analiza

Prvo prethodno pitanje

17. Svojim prvim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita Sud treba li poduzeće koje pruža usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu smatrati poduzećem koje pruža elektroničku komunikacijsku mrežu koja se rabi za distribuciju radijskih i televizijskih kanala javnosti u smislu članka 31. prvog stavka Direktive 2002/22.

18. Kao i sve zainteresirane osobe koje su u ovom predmetu podnijele očitovanja, uz iznimku društva Playmédia, mislim da odgovor na ovo pitanje treba biti negativan.

19. Direktive koje čine zajednički regulatorni okvir za elektroničke komunikacijske mreže i usluge, a čiji je dio Direktiva 2002/22, zasnivaju se na vrlo jasnoj razlici između pružanja infrastrukture tih mreža, s jedne strane, i pružanja sadržaja koji se prenosi preko tih mreža ili drugih usluga koje se pružaju putem tih mreža, s druge strane. Ta razlika jasno proizlazi iz više odredaba predmetnih direktiva.

20. Stoga je u uvodnoj izjavi 5. Direktive 2002/21 navedeno da je „[p]otrebno […] odvojiti regulativu o prijenosu od regulative o sadržaju". Zajednički regulatorni okvir za elektroničke komunikacijske mreže „stoga ne pokriva sadržaj usluga koje se isporučuju preko elektroničkih komunikacijskih mreža korištenjem elektroničkih komunikacijskih usluga". Ta se razlika potom odražava u članku 1. stavku 3. Direktive 2002/21, kojim je predviđeno da ona i posebne direktive ne dovode u pitanje mjere donesene radi ostvarivanja općeg interesa, posebno kad je riječ o propisivanju sadržaja i audiovizualne politike. Naposljetku, definicija elektroničkih komunikacijskih usluga obuhvaćenih zajedničkim regulatornim okvirom, a koja je sadržana u članku 2. točki (c) Direktive 2002/21, izričito isključuje „usluge pružanja sadržaja i obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi korištenjem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga". Među uslugama informacijskog društva[8], ta definicija ne obuhvaća one „koje se ne sastoje, u cijelosti ili većim dijelom, od prijenosa signala u elektroničkim komunikacijskim mrežama".

21. To isključenje usluga pružanja sadržaja ponovljeno je, u pogledu obveze prijenosa, u Direktivi 2002/22. Tako je u uvodnoj izjavi 45. te direktive izričito navedeno da „[u]sluge koje pružaju sadržaj kao što je ponuda za prodaju paketa koji sadrži zvučno ili televizijsko emitiranje nisu pokrivene zajedničkim regulatornim okvirom za elektroničke komunikacijske mreže i usluge. Davatelji takvih usluga ne potpadaju pod obveze pružanja univerzalne usluge u pogledu ovih aktivnosti."

22. U tom kontekstu treba stoga protumačiti članak 31. Direktive 2002/22, kojim je utvrđena mogućnost da se predvide obveze prijenosa. Tom je odredbom dopušteno odrediti takve obveze „poduzeć[im]a […] koja pružaju usluge elektroničkih komunikacija u svrhu prenošenja navedenih radijskih ili televizijskih prijenosnih kanala za javnost". Pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža definirano je u članku 2. točki (m) Direktive 2002/21 kao „uspostavljanje, rad, nadzor ili osiguranje postojanja takvih mreža".

8 U smislu Direktive 2015/1535

23. Jasno je da poduzeće koje na internetu pruža usluge gledanja televizijskih programa ne pruža elektroničke komunikacijske mreže, već sadržaj koji se usmjerava prema tim korisnicima pomoću takve mreže (u ovom slučaju pomoću interneta). Posljedično, takvo poduzeće nije pružatelj, već korisnik takve mreže. Njegova je usluga očito usluga informacijskog društva, ali se ni u cijelosti ni uglavnom ne sastoji od prijenosa signala jer to osiguravaju pružatelji pristupa internetu. Pomiješati te dvije djelatnosti bilo bi suprotno neutralnosti tih pružatelja pristupa koja se odnosi na prenesene sadržaje i zahtijeva člankom 12. Direktive 2000/31[9].

24. Stoga društvo Playmédia pogrešno tvrdi da upravlja elektroničkom komunikacijskom mrežom u smislu članka 2. točke (m) Direktive 2002/21 i da je zbog toga obuhvaćeno obvezom prijenosa predviđenom u članku 31. Direktive 2002/22. Rad na koji se ta odredba odnosi sastoji se od toga da se uz naknadu osigura funkcioniranje mreže, što zahtijeva određeni stupanj nadzora nad njezinim funkcioniranjem. Korisnik čija je uloga ograničena na nuđenje određenog sadržaja dostupnog zahvaljujući predmetnoj mreži ne provodi takav nadzor i ne može ga se stoga smatrati njezinim operatorom. Nasuprot onomu što društvo Playmédia tvrdi u svojim očitovanjima, nije dovoljno koristiti se mrežom za potrebe svoje gospodarske djelatnosti kako bi se moglo tvrditi da se upravlja mrežom ili da je se pruža. Isto tako, djelatnost društva Playmédia ne sastoji se od prenošenja signala preko mreže (interneta), već od njihove proizvodnje. Pružatelji mreže i pristupa toj mreži su ti koji prenose te signale i tako pružaju elektroničku komunikacijsku uslugu u smislu članka 2. točke (c) Direktive 2002/21, kako društvu Playmédia tako i njegovim pretplatnicima.

25. Stoga predlažem da se na prvo prethodno pitanje odgovori da članak 31. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2002/22 treba tumačiti na način da se poduzeće koje pruža usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu ne može smatrati poduzećem koje pruža elektroničku komunikacijsku mrežu koja se rabi za distribuciju radijskih i televizijskih kanala javnosti u smislu te odredbe.

Drugo i četvrto prethodno pitanje

Uvodne napomene

26. U okviru svojeg drugog prethodnog pitanja sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud protivi li se Direktivi 2002/22 ili bilo kojoj drugoj odredbi prava Unije to da obvezu prijenosa sličnu onoj predviđenoj u članku 31. te direktive država članica odredi poduzećima koja pružaju usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu a da nisu obuhvaćena područjem primjene te odredbe.

27. Naime, nesporno je da je područje primjene obveze prijenosa, kako je predviđena u članku 34-2 Zakona o slobodi komunikacije, šire od područja primjene članka 31. Direktive 2002/22 i ne odnosi se samo na pružatelje mreže već i na poduzeća koja nude pristup televizijskim kanalima na tim mrežama. Međutim, nasuprot bojaznima francuske vlade koje su iznesene, među ostalim, na raspravi, to pitanje ne shvaćam na način da se odnosi na ocjenu zakonitosti te obveze s obzirom na pravo Unije općenito, već samo u mjeri u kojoj bi se ta obveza primjenjivala na poduzeća koja pružaju usluge gledanja televizijskih programa na internetu, i to u situaciji u kojoj te iste programe dotična televizijska tijela već prenose na internetu uz slobodan pristup.

9 Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL 2000., L 178, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 39., str. 58.)

28. Takva obveza prijenosa nužno dovodi do toga da se televizijskim tijelima određuje obveza da dopuste prijenos svojih programa poduzećima koja podliježu obvezi prijenosa. Osim toga, zanimljivo je primijetiti da trenutačno, osobito na internetu, ta obveza koja tereti televizijska tijela često ima važniju ulogu od same obveze prijenosa. Naime, u slučaju interneta nedostaje glavni razlog za uvođenje obveze prijenosa, koji se izvorno temeljio na ograničenom prijenosnom kapacitetu mreža. Naprotiv, u konkurentnom okruženju kao što je internet poduzeća su u potrazi za privlačnim sadržajima koji mogu ostvariti promet na njihovim stranicama i tako povećati njihov prihod od oglašavanja. Stoga je za njih vrlo povoljno to što su podvrgnuta obvezi prijenosa ili pak, kao što je osim toga društvo Playmédia navelo u svojim očitovanjima, što se koriste tom obvezom, isto kao što se koriste obvezom nuđenja koju imaju televizijska tijela.

29. Zbog toga mislim da bi bilo relevantno drugo prethodno pitanje analizirati zajedno s četvrtim, kako bi se ispitala usklađenost kako obveze prijenosa tako i obveze nuđenja. Tako se postavlja pitanje protivi li se Direktivi 2002/22 ili bilo kojoj drugoj odredbi prava Unije to da obvezu prijenosa država članica odredi poduzećima koja nisu obuhvaćena člankom 31. te direktive i koja pružaju usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu, pri čemu je ta obveza popraćena uzajamnom obvezom za dotična televizijska tijela da se ne protive tom prijenosu.

30. Na početku moram istaknuti da sud koji je uputio zahtjev ne navodi konkretno odredbe prava Unije izvan same Direktive 2002/22 kojima bi se takva obveza mogla eventualno protiviti. Iako su se određene zainteresirane osobe koje su podnijele očitovanja, a osobito Komisija, ukratko osvrnule na određene moguće pravne probleme, to pitanje nije bilo predmet temeljitog raspravljanja ni u okviru glavnog postupka ni u okviru ovog predmeta. Međutim, određene naznake o usklađenosti obveze prijenosa mogu se izvesti već iz sudske prakse Suda u vezi sa slobodom pružanja usluga. Osim toga, prema informacijama koje su iznijele stranke u glavnom postupku, problem autorskih prava predmet je zasebnog postupka na nacionalnoj razini te je u tom pogledu Sud postavio posebno pitanje na koje je trebalo odgovoriti na raspravi. Stoga ću obraditi ta dva problema jer mi se čini da se u vezi s njima zapravo pojavljuju određene poteškoće.

Direktiva 2002/22

31. Kao što sam to već spomenuo u okviru analize prvog prethodnog pitanja, zajednički regulatorni okvir za elektroničke komunikacijske mreže i usluge jasno razlikuje pružanje infrastrukture, s jedne strane, od pružanja sadržaja, s druge strane. Jedino je pružanje infrastrukture uređeno tim regulatornim okvirom, dok sadržaji ostaju u cijelosti izvan njegova područja. Odredbe zajedničkog regulatornog okvira stoga nisu prepreka odredbama o sadržajima, neovisno o tome jesu li uvedene na razini Unije ili na nacionalnoj razini. To vrlo jasno proizlazi iz članka 1. stavka 3. Direktive 2002/21. To je načelo – što se konkretnije tiče odredaba o obvezi prijenosa – potvrđeno i uvodnom izjavom 45. zadnjom rečenicom Direktive 2002/22.

32. Iz toga proizlazi da se odredbama Direktive 2002/22 ne protivi obveza prijenosa kao takva, a koju bi država članica mogla uvesti prema poduzećima koja nisu obuhvaćena člankom 31. te direktive.

Sloboda pružanja usluga

33. Iz sudske prakse Suda proizlazi da svaka obveza prijenosa te vrste, neovisno o tome je li obuhvaćena područjem primjene Direktive 2002/22, jest ograničenje slobode pružanja usluga, utvrđene u članku 56. UFEU-a [10]. To je tako unatoč činjenici da je ta obveza određena samo nacionalnim poduzećima jer su njome izravno utvrđeni uvjeti za pristup tržištu usluga države

10 Presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr. (C-250/06, EU:C:2007:783, t. 38.)

članice [11]. Naime, obveza prijenosa obično se odnosi na nacionalne televizijske kanale jer su oni ti koji ostvaruju cilj kulturne politike na kojoj se ta obveza zasniva. Tako se strana televizijska tijela nalaze u nepovoljnijem položaju jer, iako se predmetna obveza na njih ne odnosi, moraju pregovarati o pristupu mrežama za emitiranje pod tržišnim uvjetima.

34. Takvo se ograničenje može opravdati osobito važnim razlozima u općem interesu koji se odnose na kulturnu politiku [12]. Međutim, da bi se obveza prijenosa opravdala, ona mora ispuniti određene zahtjeve, to jest slijediti cilj od općeg interesa, kao što je očuvanje pluralizma u ponudi televizijskih programa na državnom području na osnovi kulturne politike te iste države članice, i ne smije biti neproporcionalna u odnosu na taj cilj, što znači da se na njezina detaljna pravila primjene mora primjenjivati transparentan postupak zasnovan na unaprijed poznatim, objektivnim i nediskriminatornim kriterijima [13].

35. Nacionalni sudovi moraju provjeriti te uvjete. Međutim, u okolnostima kao što su to one u glavnom postupku – u kojima dotično televizijsko tijelo samo prenosi svoje programe uz slobodan pristup na internetu, dok poduzeće koje je prema potrebi podvrgnuto obvezi prijenosa obavlja taj prijenos putem internetske veze prema stranici predmetnog televizijskog tijela – moglo bi se s pravom upitati je li ta obveza prijenosa uopće u javnom interesu. Ne bi li, primjerice, bila dovoljna obveza određena dotičnom televizijskom tijelu koje je javno poduzeće da prenosi svoje programe uz slobodan pristup na internetu, kao što to ionako već čini?

36. Kako je izvorno predviđeno, obveza prijenosa ticala se ponovnog prijenosa televizijskih programa emitiranih odnosnom tehnikom (načelno zemaljskim putem) uz pomoć različitog tehničkog sredstva (kabelom ili satelitom). Ona je bila opravdana činjenicom da gledatelji koji su se koristili kabelom ili satelitom možda nisu imali tehničku opremu koja je omogućavala prijem zemaljskog emitiranja ili se nalazila izvan područja pokrivenosti tim emitiranjem. Osim toga, televizijske postaje nisu uvijek dopuštale istodobno korištenje više sredstava za prijem: korištenje kabelom isključivalo je prijem zemaljskog emitiranja. Stoga je obveza prijenosa osiguravala gledateljima pristup određenim televizijskim kanalima neovisno o odabiru tehničkog sredstva za prijem.

37. Ova razmatranja više nisu aktualna u situaciji u kojoj se kako izvorni prijenos tako i onaj koji možda mora biti podvrgnut obvezi prijenosa obavlja istim tehničkim sredstvom, to jest putem interneta. Gledatelj koji ima pristup internetu može pristupiti i stranici društva Playmédia i stranici društva France Télévisions. Zato za gledatelje koji imaju prijem televizije preko interneta ponovni prijenos društva Playmédia programa društva France Télévisions nije uvjet za pristup tim programima.

38. Točno je da bi, kao što to francuska vlada tvrdi, za korisnika interneta bilo jednostavnije da na istoj internetskoj stranici ima pristup programima više televizijskih tijela, prije nego da mora pregledavati različite stranice tih tijela. Međutim, moglo bi se s pravom upitati može li takav argument, zasnovan na jednostavnijoj uporabi, opravdati ograničenja koja terete kako poduzeća podvrgnuta obvezi prijenosa (povezanoj, primjerice, sa zahtjevom da se pribavi pristanak nositelja autorskih prava) tako i dotična televizijska tijela zbog obveze nuđenja. Sud koji je uputio zahtjev trebao bi taj aspekt uzeti u obzir prilikom ocjene proporcionalnosti u vezi s mogućim određivanjem obveze prijenosa poduzećima koja nude prijenos televizijskih programa na internetu.

11 Presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr. (C-250/06, EU:C:2007:783, t. 32. do 36.)

12 Presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr. (C-250/06, EU:C:2007:783, t. 41. i 42.)

13 Presuda od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr. (C-250/06, EU:C:2007:783, izreka)

39. Naposljetku, podsjećam na mišljenje koje je francuska vlada iznijela u svojim očitovanjima i prema kojem se obveza prijenosa predviđena u francuskom pravu ne primjenjuje na poduzeća poput društva Playmédia. No, to je mišljenje suprotno mišljenju CSA-a, francuskog audiovizualnog regulatora. Osim toga, iako Sud očito nije nadležan tumačiti nacionalno pravo država članica, moram istaknuti kako se čini da članak 34-2 Zakona o slobodi komunikacije zahtijeva ponovni prijenos programa emitiranih zemaljskim putem, dok društvo Playmédia nudi samo vezu prema internetskoj stranici društva France Télévisions.

40. Doduše, pravila kojima je uređeno određivanje takvih obveza, bilo na temelju članka 31. Direktive 2002/22 bilo na temelju sudske prakse Suda, namijenjena su u prvom redu tomu da se poduzeća koja su adresati tih obveza zaštite od neproporcionalnih opterećenja. Međutim, u kontekstu interneta kako je opisan gore u točki 28., ta pravila trebaju također zajamčiti pravnu sigurnost dotičnih televizijskih tijela. Prema već navedenoj sudskoj praksi Suda, obveza prijenosa treba se primjenjivati na temelju transparentnog postupka zasnovanog na unaprijed poznatim, objektivnim i nediskriminatornim kriterijima. Ona ne može, prema mojem mišljenju, biti određena ili, drugim riječima, dodijeljena pojedinačnim aktom na zahtjev poduzeća koje želi imati pristup privlačnom sadržaju a da nije sigurno da je to poduzeće obuhvaćeno odredbom nacionalnog prava koje je uvelo tu obvezu.

Autorsko pravo

41. Televizijska tijela imaju određena prava na svojim emisijama koja su srodna autorskom pravu [14]. Osim toga, te emisije mogu biti ili sadržavati djela koja su sama zaštićena autorskim ili drugim srodnim pravima [15]. Televizijska tijela obično pribave pristanak nositelja tih prava radi korištenja tih djela u okviru svoje djelatnosti radiodifuzije. Što se ostalog tiče, ta djela i dalje podliježu zaštiti na temelju autorskog prava.

42. Točno je, kao što to tvrdi društvo Playmédia, da je problematika autorskih prava u kontekstu obveze prijenosa neovisna o činjenici radi li se o obvezi koja tereti „tradicionalne" pružatelje mreža ili obvezi koja je određena poduzećima koja televizijske programe prenose na internetu. Međutim, izmjene navedene u točki 28. ovog mišljenja u pogledu odnosa između obveze prijenosa, s jedne strane, i obveze nuđenja, s druge strane, također su dovele do promjene situacije na području autorskih prava. Naime, kada je obveza prijenosa očito išla u korist dotičnih televizijskih tijela, tako što im je omogućila širi prijenos, ta su televizijska tijela kao nositelji autorskog prava bila sklona dati svoj pristanak pružateljima koji podliježu toj obvezi. Autorska prava, koja su ostala poštovana, nisu dovela do većeg problema u kontekstu obveze prijenosa. Situacija je drukčija kada proizađe da je ta obveza prije prednost za poduzeća koja joj podliježu. Televizijska tijela mogu se protiviti ponavljaju svojih programa od pružatelja sadržaja koje mogu smatrati svojim konkurentima, primjerice na području oglašavanja. Autorska prava mogu stoga biti prepreka ispunjavanju obveze prijenosa. Ovaj se problem treba uzeti u obzir prilikom određivanja i provedbe te obveze.

43. Iz sudske prakse Suda jasno proizlazi da reemitiranje televizijskih programa na internetu uživo i kontinuiranim prijenosom (*streaming*) predstavlja priopćavanje javnosti onih djela koja su sadržana u tim programima u smislu članka 3. Direktive 2001/29 [16]. Isto vrijedi u pogledu reemitiranja televizijskih kanala koji su podvrgnuti obvezama javne usluge [17]. Stoga nacionalni propis koji djela sadržana u emisijama tih kanala lišava zaštite autorskim pravom ne bi bio u skladu s navedenom odredbom prava Unije [18].

14 Članak 3. stavak 2. točka (d) Direktive 2001/29

15 Osobito pravom priopćavanja javnosti, koje je predviđeno u članku 3. Direktive 2001/29.

16 Presuda od 7. ožujka 2013., ITV Broadcasting i dr. (C-607/11, EU:C:2013:147, t. 1. i izreka)

17 Presuda od 1. ožujka 2017., ITV Broadcasting i dr. (C-275/15, EU:C:2017:144, izreka)

18 Presuda od 1. ožujka 2017., ITV Broadcasting i dr. (C-275/15, EU:C:2017:144, izreka)

44. Iz prethodno iznesenog proizlazi da reemitiranje televizijskih programa na internetu poduzeća različitog od izvornog televizijskog tijela u načelu jest priopćavanje javnosti u smislu članka 3. Direktive 2001/29. Zato se nacionalnim zakonodavstvom ne može poduzećima koja obavljaju takvo reemitiranje odrediti obveza prijenosa – zajedno s obvezom dotičnih televizijskih tijela da se ne protive tom prijenosu – a da se pri tome ne zahtijeva da ta poduzeća prethodno pribave pristanak nositelja autorskih prava.

45. Nasuprot onomu što društvo Playmédia tvrdi u svojim očitovanjima, obveza prijenosa ne prevladava nad autorskim i srodnim pravima koja štite televizijske emisije i djela sadržana u tim emisijama. Takva nadređenost ne proizlazi ni iz jedne odredbe prava Unije na području autorskog prava. Ako poduzeća mogu biti podvrgnuta obvezi prijenosa, to ih ne oslobađa drugih pravnih obveza u vezi s djelatnošću prijenosa televizijskih programa, među kojima se nalazi obveza pribavljanja pristanka dotičnih nositelja autorskih prava.

46. To je *a fortiori* slučaj u situaciji kao što je ona u glavnom postupku, u kojoj obveza prijenosa ne bi teretila pružatelje mreža koji su obuhvaćeni člankom 31. Direktive 2002/22, već pružatelje sadržaja koji nisu obuhvaćeni tom odredbom. Naime, nasuprot pružateljima mreža, koji samo prenose signale na neutralan način u odnosu na preneseni sadržaj, pružatelji sadržaja ekonomski iskorištavaju djela uključena u te sadržaje, a što je izravno obuhvaćeno područjem isključivih prava kojima raspolažu nositelji autorskih prava. Stoga se takvim poduzećima ne može odrediti obveza prijenosa a da se ta isključiva prava ne poštuju.

47. Istina je kako se čini da je stajalište Suda navedeno u točki 43. ovog mišljenja malo ublaženo u presudi AKM[19]. Naime, Sud je u toj presudi presudio da istodoban, potpun i neizmijenjen radiotelevizijski prijenos koji nacionalno tijelo za radioteleviziju provodi pomoću kabela na državnom području, odnosno tehničkim sredstvom različitim od onoga koje se koristi tijekom izvornog prijenosa putem radiodifuzije, ne predstavlja priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 jer se javnost kojoj je taj prijenos namijenjen ne može smatrati novom javnošću[20]. Međutim, čini mi se da se to rješenje temelji na okolnosti, koju treba provjeriti sud koji je uputio zahtjev, da su nositelji autorskih prava predmetno reemitiranje uzeli u obzir u okviru odobrenja koje su dali za prvotnu emisiju[21].

48. Presuda AKM u tom pogledu nije posve jasna. Međutim, svako drugo tumačenje predstavljalo bi potpunu promjenu pravila koje proizlazi iz presude ITV Broadcasting i dr.[22], a prema kojem pitanje postojanja nove javnosti nije relevantno kad je riječ o različitom tehničkom načinu. Međutim, ništa u presudi AKM ne upućuje na to da je Sud htio uvesti takvu promjenu[23].

49. Ne čini se da su u glavnom postupku nositelji autorskih prava uzeli u obzir reemitiranje društva Playmédia programa društva France Télévisions jer je sudski postupak s tim u vezi trenutačno u tijeku pred Courom de cassation (Kasacijski sud). U svakom slučaju, okolnost da je to uzeto u obzir ne može se predmnijevati za potrebe obveze prijenosa koja nadilazi onu predviđenu u članku 31. Direktive 2002/22. To osobito vrijedi stoga što, prema očitovanjima u ovom predmetu, nije sigurno da su u francuskom nacionalnom pravu poduzeća kao što je društvo Playmédia obuhvaćena tom obvezom. Francuska vlada smatra da ona to nisu, što je suprotno spornoj odluci u glavnom postupku. Osim

19 Presuda od 16. ožujka 2017. (C-138/16, EU:C:2017:218)

20 Presuda od 16. ožujka 2017., AKM (C-138/16, EU:C:2017:218, t. 18., 26., 29. i 30.)

21 Vidjeti presudu od 16. ožujka 2017., AKM (C-138/16, EU:C:2017:218, t. 28. i 29. kao i prvu alineju izreke).

22 Presuda od 7. ožujka 2013. (C-607/11, EU:C:2013:147)

23 To je pravilo bilo, osim toga, potvrđeno nakon objave presude AKM (C-138/16, EU:C:2017:218): vidjeti presudu od 29. studenoga 2017., VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913, t. 48. do 50.).

toga, ta je odluka bila donesena tek na zahtjev društva Playmédia, koje je zainteresirano za mogućnost da se programi društva France Télévisions uključe u njegovu ponudu. No, nositeljima autorskih prava vrlo je teško predvidjeti koja to poduzeća koja posluju na internetu mogu biti zainteresirana za ponovno emitiranje emisija koje uključuju njihova djela.

50. Činjenica da društvo France Télévisions također uživo reemitira svoje programe na svojoj vlastitoj internetskoj stranici ništa ne mijenja u vezi s tim zaključkom. Naime, budući da je reemitiranje na internetu koje obavlja društvo Playmédia neovisno o onomu koje obavlja društvo France Télévisions, za njega treba smatrati da se obavlja različitim tehničkim sredstvom i, slijedom toga, treba ga zasebno razmatrati s aspekta autorskog prava.

51. Taj zaključak nije doveden u pitanje tvrdnjom društva Playmédia da ono od 2014. ne reemitira programe društva France Télévisions preuzimanjem zemaljskog prijenosa tih programa, već posredstvom veze prema programima društva France Télévisions koji se reemitiraju na njegovoj internetskoj stranici. No, iz sudske prakse Suda proizlazilo bi da uspostava takvih veza ne predstavlja priopćavanje javnosti u smislu članka 3. Direktive 2001/29 i stoga ne zahtijeva pristanak nositelja autorskih prava.

52. No, nije nam postavljeno pitanje s tim u vezi. Prethodna pitanja u ovom predmetu ne tiču se djelatnosti društva Playmédia razmatrane zasebno, već mogućnosti da države članice predvide obvezu prijenosa za operatore internetskih stranica. Ne čini mi se da se takva obveza može zasnivati na vezama prema programima reemitiranima na internetu, makar i zbog činjenice da sve programe na koje se takva obveza odnosi izvorna televizijska tijela nužno ne reemitiraju na internetu uz slobodan pristup. Osim toga, po svojoj naravi svaka internetska veza ovisi o svojem izvoru. Bilo bi dovoljno da televizijsko tijelo prestane reemitirati svoje programe na internetu ili im ograniči pristup pa da poduzeće podvrgnuto obvezi prijenosa ne može ispuniti tu obvezu. Obveza prijenosa zasnovana na internetskim vezama ne bi stoga bila pravno održiva.

Prijedlog odgovora

53. Predlažem stoga na drugo i četvrto prethodno pitanje odgovoriti da Direktivu 2002/22 treba tumačiti na način da joj se ne protivi to da poduzećima koja pružaju usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu država članica odredi obvezu prijenosa posebnih televizijskih programa. Međutim, takva obveza mora slijediti cilj od općeg interesa, kao što je očuvanje pluralizma u ponudi televizijskih programa na državnom području na osnovi kulturne politike te iste države članice, i ne smije biti neproporcionalna u odnosu na taj cilj, što znači da se na njezina detaljna pravila primjene mora primjenjivati transparentan postupak zasnovan na unaprijed poznatim, objektivnim i nediskriminatornim kriterijima. Nacionalni sudovi moraju provjeriti te uvjete. Osim toga, ta poduzeća trebaju prethodno pribaviti pristanak nositelja autorskih ili srodnih prava kojima je zaštićen sadržaj navedenih programa.

Treće prethodno pitanje

54. U okviru svojeg trećeg prethodnog pitanja sud koji je uputio zahtjev pita Sud je li država članica koja određuje obvezu prijenosa izvan područja primjene članka 31. Direktive 2002/22 vezana uvjetima koje takva obveza treba ispuniti na temelju tog članka.

55. Članak 31. Direktive 2002/22 sastavni je dio zajedničkog regulatornog okvira za elektroničke komunikacijske mreže i usluge. Njegov je cilj štititi poduzeća koja pružaju te mreže ili te usluge od neproporcionalnih obveza prijenosa koje negativno utječu na njihovu djelatnost i profitabilnost. Moguća obveza prijenosa za poduzeća koja nisu obuhvaćena tim zajedničkim okvirom

nije podvrgnuta tom regulatornom okviru [24]. Slijedom toga, ona ne može biti podvrgnuta uvjetima koji proizlaze iz članka 31. Direktive 2002/22.

56. Osim toga, s obzirom na činjenicu da poduzeće kao što je društvo Playmédia nije pružatelj elektroničke komunikacijske mreže, već pružatelj sadržaja, moguća obveza prijenosa koja tereti takvo poduzeće bila bi obuhvaćena propisima o sadržajima i audiovizualnoj politici. Stoga bi zahtjev da nacionalni propisi o sadržajima poštuju uvjete predviđene u članku 31. Direktive 2002/22 bio suprotan okolnosti da je to područje izričito isključeno iz zajedničkog regulatornog okvira predviđenog u članku 1. stavku 3. Direktive 2002/21 [25], iako je nacionalni zakonodavac slobodan te uvjete primijeniti prema vlastitom nahođenju.

57. Stoga na treće prethodno pitanje predlažem odgovoriti da država članica koja određuje obvezu prijenosa izvan područja primjene članka 31. Direktive 2002/22 nije vezana uvjetima koje takva obveza treba ispuniti na temelju tog članka.

Peto prethodno pitanje

58. Peto prethodno pitanje tiče se uvjeta prema kojem se značajan broj krajnjih korisnika mreža na koje se primjenjuje obveza prijenosa mora koristiti tim mrežama kao glavnim sredstvom za primanje televizijskih emitiranja. Takav uvjet nalazi se u članku 31. Direktive 2002/22. Ovo je pitanje stoga relevantno samo u slučaju da iz odgovora na prvo ili treće pitanje proizađe da su uvjeti za određivanje obveze prijenosa predviđeni u navedenom članku primjenjivi na činjenično stanje kao što je ono u glavnom postupku. S obzirom na odgovore koje predlažem dati na ta dva pitanja, na peto pitanje nije potrebno odgovoriti.

Zaključak

59. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem da se na prethodna pitanja koja je uputio Conseil d'État (Državno vijeće, Francuska) odgovori na sljedeći način:

1. Članak 31. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi), kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009., treba tumačiti na način da se poduzeće koje pruža usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu ne može smatrati poduzećem koje pruža elektroničku komunikacijsku mrežu koja se rabi za distribuciju radijskih i televizijskih kanala javnosti u smislu te odredbe.

2. Direktivu 2002/22, kako je izmijenjena Direktivom 2009/136, treba tumačiti na način da joj se ne protivi to da poduzećima koja pružaju usluge gledanja televizijskih programa kontinuiranim prijenosom (*streaming*) i uživo na internetu država članica odredi obvezu prijenosa posebnih televizijskih programa. Međutim, takva obveza mora slijediti cilj od općeg interesa, kao što je očuvanje pluralizma u ponudi televizijskih programa na državnom području na osnovi kulturne politike te iste države članice, i ne smije biti neproporcionalna u odnosu na taj cilj, što znači da se na njezina detaljna pravila primjene mora primjenjivati transparentan postupak zasnovan na unaprijed poznatim, objektivnim i nediskriminatornim kriterijima. Nacionalni sudovi moraju provjeriti te uvjete. Osim toga, ta poduzeća trebaju prethodno pribaviti pristanak nositelja autorskih ili srodnih prava kojima je zaštićen sadržaj navedenih programa.

24 Točke 17. do 25. ovog mišljenja

25 Vidjeti u tom smislu presudu od 22. prosinca 2008., Kabel Deutschland Vertrieb und Service (C-336/07, EU:C:2008:765, t. 34.).

3. Država članica koja određuje obvezu prijenosa izvan područja primjene članka 31. Direktive 2002/22 nije vezana uvjetima koje takva obveza treba ispuniti na temelju tog članka.